

DELBÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg Obo
bodjenja 3. szám. (Wagner palota.) Telefonszám
137, éjjel 488. Sürgőnycim: „Délbácska“, Novisad.

NOVISAD, 1925 OKTÓBER 1.

Előfizetési ára: egy óra 40, három óra 120, fél
évre 240 és egész évre 480 dinár. Kéziratokat
nem adunk vissza. Egyes szám ára: 1.50 dinár

1. évfolyam

CSÜTÖRTÖK

227. szám

**Kommunista egyetem Bécsben — Három SHS egyetem van Velencében — Az SHS vasut
a legdrágább Európában — Ahol nem fontos az államnyelv — Németország részvesz
a külügyminiszterek nemzetközi konferenciáján — Kiknek nem kell bevonulni az SHS-ben**

Álmodik a közöny.

„Nemzet, állam: sulyos, költséges, nagy szép szavak ezek. De nekem, a későn jött fiúnak már üres a bugyellárisom, már nem tudok luxusra költeni. Nekem már csak a fajjajog, ez a kis árva, töredék faj: ezt szeretném feléleszteni, mint a hamuba rejtelt parászt. Olyan botor, olyan pazar, úgy tudja gyűlölni önmagát! De mégis sajátosan gazdag humus, különös arc, csak itt hangzó emberdala a világnak. Oh nem, nem szabad megölni, mert akkor szegényebb lesz az emberiség! És én, aki születtem, hogy széles tengerek fárosza legyek: vagyok itt gyenge mécs, hogy ő meglassa és megszánja magát“ (Szabó Dezső: Panasz.) A magyar ugaron szélesen és lomhán terpeszkedik szét a csönd, s ki hallja meg, amikor a szlovénszói magyar tanítók országos kongresszusán egy kétségbeesett tanító ajkáról emígyen sir fel a panasz: *A nagy vagonok birtokosai nem érdeklődnek a nyomorgó tanító, az elbocsátott nyugdíjas, az éhező özvegy sorsa iránt. Egyesek erejükön felül adakoznak, de a többség teljes nemzeti lethargiában csupán öncéljainak él...* Nekünk már csak a faj sajog... A pazarló, könnyelmű egyszer mindenét a bor és a kártya prédájára vető, máskor bünyösen zsupori faj, amely „az ösök rozsdamarta kardja“ alatt csendesen kérdőzi a jövőt is. Szlovénszókban még felsir néha a panasz, még felsajog néha a fájó jaj, de kikéle egyetlen gondolat a bácskai televényből? A bácskai horizont alatt emléke se porlad a fajjajogért folytatott küzdelemnek. Az egyszer urra és pórra osztott világrend romjain szempillantásnyi világosság sem mutatja az utat a megbélelés, a testvériesülés, az egymásratalálás felé. A sajtó magárahagyottan hiába hadakozik, az iskoláért hiába verekszünk s már a kisgyermek szájában is megkeseredik a szó, aminek értelmét az édesanya gondolkodása oltja a nyiló értelembé. Nekünk már csak a faj sajog... De vajon így van-e ezen a földön is? Még vannak háromszáz és ötszáz holdaknak magyar gazdái is. Kopogtathat-e portáikon a magyar nincstelen földresujtott nyomorusága? Iskola? Nincs egyetlen, nagy-szerűségében mindenkit fölrázó áldozatos cselekedet, amely megcáfolhatná, hogy az „állami gondoskodás“ ezen a téren már mindent elintézett. Sajtó... Minek? A betűmilliárdok csak a gondok és aggodalmak halmazát terítik az „ösi porta“ elé. És minek a gond, az aggodalom, a félelem, a másokért való önfeláldozó cselekvés? Minek sajogjon a faj, amikor első-rakoztat a kártya, a bor és egynéhány fülemile per is? Magyar párt, radikális párt, demokrata párt... Egyikre kell. A politika „uri huncutsága“ már az úrnak se kell, s csak az éhes, örökké reménykedő szegényember ólálkodik sóvár szemekkel a régen kiürült husosfázék körül. Ki spórolja holnapra a magyarságát? A nagy vásár kábulata után éhesen, vagy jóllakottan, de mindenki alszik. Minden hit és minden program kicsépelten hever a vojvodinai magyar porták előtt, s már

üzletes szándék se háza, hogy settenkedve piacra hordja ennek az árva fajnak reménytelen jövőjét. Jog, föld, iskola... már a szavakra se emlékszik senki és még ennyien se találhatnak olyanok, akik a faj jogaiért fettekre vállalkoznának. Pélmonostortól Murszkaszubot

táig és Novisadtól Pancsevóig félmillió magyar lesi, hogy egyszer mégis csak szájába repül a jog, a föld és az iskola az emlékezetes sült galamb formájában. Vajon mikor fogja a Vojvodina magyarsága észrevenni, hogy gyermekmesékkel altatgatják a jövőjét?...

A horvát sajtó a radikálisok ellen

Zagrebből jelentik: Az Obzor spliti jelentés alapján arról panaszkodik, hogy a radikálisok őrjáti agitációt fejtenek ki pártjuk érdekében, különösen a dalmáciai horvát lakosság között, akiket nem a legválogatottabb eszközökkel erőszakolnak be a radikális párt szervezetekbe. Példákat hoz fel panaszainak alátámasztására és bizony ez a panaszok nem tulságos bizonyíték a nagy szeretet mellett, ami a

szövetséges pártokat összekapcsolja. Csakhogy másról is panaszkodik az Obzor, külön cikkben ugyan, mégis úgy, hogy szorosan összefügg tartalmilag és eszméileg a spliti panasszal. Arról van szó, hogy a HSS képviselők nem látogatják kerületeiket, sőt vannak olyan parasztpárti kerületek, amelyek egyáltalában még sohasem látták követüket.

Akiknek nem kell katonai gyakorlatra bevonulniok

Kik nem teljesítenek katonai szolgálatot

1. A vasutigazgatóságok és kirendeltségek, magánvasutak, hajózási vállalatok, tengeri és folyami hajók alkalmazottai.
2. Valamennyi szén, vas, réz, ólom cinkbánya, nafta forrás, kocsz és brikettgyárak munkásai és tisztviselői.
3. Vas-, acél-, és más fémöntődék és gyárak: Vares, Zenica, Topusko, Beslinac, Jesenica, Gustanj, Store, Ruse (Porocnik A) Cinkarna d. d. Oszek, Vas és gépgyár és első jugoszláv gép és vasuti felszerelések gyára Beograd, Szartid, (Szmederevo) Hrvatska Tvoronica Strojjeva (Zagreb), Szever (Belovar).
A vaggongyárak: Szubotica, Brod, Szned, Palánka, Krusevac; valamennyi mozgó műhely, Beogradban a hajózási szindikátus, Splitben a Marjam és Jug., az első szerb repülőgyár (Beograd) és az „Ikarusz“ Novisad, kötelekbe tartozók.
4. Valamennyi állami és magánfegyver és municiógyár.
5. Kémiai gyárak: „Zorka“ (Szubolica), „Raffiniria“ (Brod), Schicht (Oszek), valamennyi spiritusz és alkoholgyár és a Beogradban, Verbászban, Oszeken és Szarajevóban levő gyufagyárak.
6. Gyapjufeldolgozó gyárak: Beograd, Leszkovác, Parapin, Brandszker (Kula).
Pamutfeldolgozó gyárak: Hics (Beograd), Nis, Devrenta, Zagreb, Ljubljana, Maribor.
Kender és kötélgyárak: Filder Osziek, fiók Vladislavica, Leszkovác, Bácska (Verbász) Hódság, Vukovár, Grotuplje.
Bőrgyárak: Stokics, Arandasics, (Beograd) Nis, Pozsarevac, Zajecsar, Sontanj, „Indusz“ d. d. Ljubljana, Maribor, Zagreb, „Bőr és cipőgyár“ Osziek és Karlovac.
Cipőgyár: „Boston“ Beograd, Nis, Vrsac, Ljubljana.
7. Papirgyár: Drvar, Vapa a. d. (Beograd), Ljubljana, Zagreb és Susak.

8. Malmog: A) Malmok, amelyek naponta egy és ennél több vagon termelőkéspek.
B) Lisztfeldolgozógyárak: „Danubiusz“ Lovrekovics Novisad, Becskerek, Szkoplye, Szarajevó, Zagreb, Oszijek, Szeni, Ljubljana, Osis, Split.
C) Husfeldolgozógyárak: Gas Artur és Vágonhut a. d. (Beograd), „Schumacher“ (Jagodina), „Klanica“ d. d. (Subotica), Kragujevac, „Prunusz“ Novisad. Hercz és fiai (Karlov selo), Sveuer Ignjat (V. Becskerek), Zágreu, Petrinja és Szkoplye.
9. Cukor, kávé és olajgyárak: „Beográdi cukorgyár“, Becskerek, „Crvenka“ d. d., „Bácska“ d. d. (Vrbasz), Belje, Oszijek, Zagreb, Ljubljana, Murtev, Velcs.
10. Mérnöki felszerelések és anyagkészítőgyár: Beograd, „Kábelgyár d. d. (Novisad)“, Kábelgyár (Becskerek), Rajter V. „Sever d. d. (Szubotica), Zagreb, Maribor.
11. Gyógyárúgyárak: Beograd, „Zeta“ (Szombor), Kanendin szérumgyár (Novisad), Zagreb, „Patria“ (Szubotica), Karlovac, Ljubljana.
12. Villanytelepek, amelyek áramot fejlesztenek, városi villany és gázgyárak és vízvezetékállomások.
13. Valamennyi állami, egyetemi és magánkémiai laboratórium.
14. Magán méntelepek: dr. Dungserszki Gedeon (Cséb), Dungserszki Gyóka (Kamenidin), Jovánovics Olga (Hajducica), Rudolfi Alojz (Vukovár), herceg Odeskalchi (Ilók), Lelbach Gyula (Zobnatica), Draskovics Iván (Zidina puszta).
15. Benzin és petroleum-lerakatok: Standard O. L., Bakum Oel és Anglo-jugoszláv petroleum társaság.

A fent említett vállalatok és intézmények alkalmazottai sem háboru sem béke idején nem tartoznak katonai szolgálatot teljesíteni.

A „Zastava“ a kummunisták aknamunkájával foglalkozva megállapítja, hogy a kummunisták immár az egész világot hálózta be bolsevista propagandájukkal. Megkísérelték a szovjet uralom bevezetését Romániában, Bulgáriában, Jugoszláviában és Magyarországon, a távoli keleten pedig Ázsiában és Kínában. A legnagyobb erőfeszítésekkel próbálkoznak Magyarországon, mert ott már annakidején virágzott vörös uralmuk Kun Béla fenhatósága alatt. A kiskirályság rövid ideig tartott, most a restaurációján fáradoznak. Elhozatták emigráns csapataikat Oroszországból és Moszkvából gurul az aranyrubel. Budapesten a katonai hatalmat akarták kézberagadni és már pontosan megállapították azt a bizonyos időpontot, amikor a szovjetkötársaságot fogják proklamálni. Az utolsó pillanatban sikerült a rendőrségnek Rákosi népbiztost és számos társait ártalmatlanná tennie. Ugyanezekben az időkben a kummunisták büszkesége Kun Béla is Magyarország szomszédságában tartózkodott, megbeszéléseket tartott magyar kummunistákkal és részletes programot dolgozott ki Magyarország proletárdiktaturájának kikiáltásához. Amikor társai rendőrkézre kerültek repülőgépen szökött meg az osztrák fővárosból. A bolsevista Oroszország elegendő pénzzel rendelkezik, Kun Béla fejét pedig kímélni kell arra az időre, amikor netán mégis csak alkalom adódik Budapest visszahódítására. A mostani kummunista puccs meghiusult ugyan, de a bolsevista propaganda nem fogja letenni a fegyvert. Ami nem sikerül most, sikerülhet talán később s a trojka működése sohasem fogja abbahagyni propaganda tevékenységét és veszedelmes aknamunkáját. A kummunista propaganda az egész világon terjed, a békekonferencia és népszövetség pedig összetett kézzel figyelik a rombolást és a pusztító munkát. A népszövetség a lefegyverzésről és biztonsági paktumokról tárgyal, de nem fordít figyelmet a kummunista propaganda felé, sőt mi több, a népszövetség kebelében működő államok egymásután hódolnak be a vörös Moszkvának és gazdasági szerződéseket kötnek vele. Alig van állam Európában, amely eddig nem ismerte volna el Szovjetországot. A bolsevista medve pedig tovább táncol, ezuttal Magyarországon próbálkozott, legközelebb a többi államokra kerül a sor. Mi lesz ennek a következménye?

A „Slovenec“ a szlovén néppárt lapja

a közlekedésügyi miniszter utasításával kapcsolatban arról értesül, hogy a miniszter nemcsak a tárcája körébe eső fontos hivatalos ügyek miatt kereste fel a miniszterelnököt Montecarlóban és nemcsak a radikális párt belső ügyeiről referált Pasicsnak, hanem a pártnak azt az óhaját is tolmácsolta, hogy a kormány keresen közeledést a szlovén néppárttal is. A szlovének ugyanis teljesen ki vannak küszöbölve a mai kormányalakulattól, a megegyezés pedig kizárólag a szerb és horvát nemzet együttműködését biztosítja. Ezt már azért is kívánják a radikálisok, hogy Radics működését némileg ellensúlyozhassák és tulzó követeléseit a megfelelő korlátok közé szoríthassák. Amennyiben ezek a tervek és az újabb megegyezés valamely okból nem valósulhatnának meg, úgy nincs kizárva az újabb választások kiírása, amelyeket egy homogén radikális kormány vezetne le. A cikkirő megállapítja, hogy minden fontosabb elhatározás előtt meg kell kérdezni a szlovén népet, meg kell ismerni kívánságait és követeléseiket s csak akkor lehet majd szó

egy igazi együttműködésről, amelyben nemcsak a szerbek és horvátok, hanem a szlovének is vesznek részt.

A „Rijec“, a független demokrata párt Zagrebban megjelenő lapja a megegyezés tartathatatlanságát bizonyítja. Az az intézmény, amely csaláson elapszik, nem lehet hosszú életű, már pedig a megegyezés nem más, mint közönséges csalás. A radikális pártnak már bizonyos praxisa van abban, mert előzőleg megcsalta szövetségését, a független demokrata-pártot, most pedig a Radicsékat akarja falhoz állítani. Viszont a radicspárt is hasonló mentalitásu mint a radikális párt s így tulajdonképpen most az a helyzet, hogy a két szövetséges és kormányzópárt kölcsönösen akarja egymást becsapni. Így néz ki a szerb-horvát megegyezés és ilyen őszinte alapon akarják az országot konszolidálni. Csak egy megoldás van, amely az országot megszabadítja a megegyezés súlyos következményétől: az új választások kiírása.

Halálos autószerencsétlenséggel végződött szvecsár

Egy halott és négy súlyos sebesült

Beckerekéről jelentik: Egyik Szerb Eleméri gazdánál nagy szvecsárt tartottak, amelyre tömegesen jöttek a vendégek, többek között Novi-Becsejéről is átment egy társaság Rakics Mita autóján.

A multság végeztével a boros hangulatban levő novibecsejiek ötven felültek az autóra, amelynek a benzintartályából azonban utközben kifogyott a benzin és ekkor csaknem szóról-szóra megismétlődött a Zorka-hajó esete, mert amikor Rakics utána öntött a kannából, reszketett a keze és mellé öntött, amit észre véve, gyufával világított arra a helyre, ahová kiömlött a karosszériából a benzin.

Természetes, hogy a benzin gőze abban a pillanatban tüzet fogott és már robbant is az egész benzinkészlet, ami darabokra tépte a szerencsétlen Rakicsot, szétvetette a gépkocsit és kivetette valamennyi utasát, akik mind a négyen súlyos sebekkel borítva maradtak az elhagyott kumáni országuton.

A szerencsétlenség áldozatai iránt nagy a részvét, különösen Rakicsot sajnálják szívből, mert az egész környéken jól és előnyösen ismerték.

A szerdán délelőtt megejtett vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenség okozója tulajdonképpen Bitó István soffőr volt, aki részegen a legteljesebb bizonytalanságban ve-

zette az autót és a humani országot egyik kanyarodójánál kétszer fordította meg a kormánykereket s ezzel az árokba fordította a gépet.

Rákics Mita 25 éves autótulajdonos családja iránt elementáris erővel nyilatkozik meg a részvét, mert Rákics családjában egy hónapon belül ez már a negyedik olyan haláleset, amit szerencsétlenség idézett elő. Az autó utasai közül Bobcsics nevű földbirtokos életveszélyesen súlyos sebeivel kórházba került, míg az autó többi utasa könnyebben sérült és így az ő vállomásukból voltak megállapíthatók a szerencsétlenség részletei.

A teljesen szétromcsolt autó maradványai és sajnálatos véget ért Rákics Mita felismerhetlenségig összeroncalt hullája a nyomozás befejezéséig helyszínen maradnak. A súlyosan sebesült, már-már agonizáló soffőrt rendőri felügyelet alatt a kórházban fekszik.

Olvassa a Délbácskát!

Hirdetők figyelmébe!

Vasárnapi számunk részére hirdetések csak szombat délig, hétköznapokon pedig délután 5 óráig veszünk fel.

A „Délbácska“ kiadóhivatala.

Ahol a kisebbségek igazát mérik

Az Assemblée és a Conseil — Colban ur és társai Filmek a Népligából

(Genfi levél). A gyönyörű fekvésű tóparti városnak, amelyet régebben a Beadeckerek csak híres Mont-Blanc kilátása révén és a délnyugati Svájc turistaforgalmának gócpontjaként emlegettek, a világháború befejezése óta két, világszerte ismert, nagy intézmény adja meg hírességét: a Nemzetek Szövetsége és a Nemzetközi munkaügyi hivatal. Az első mindenesetre közzismertebb, többet hallat magáról, bár éppen a kisebbségi sorsba került 40 millió európai ember nagy fájdalomra, ez a szereplése jobbjára csak meddően nevatív eredményű. A másik kevesebb hűhóval, csendesebben, szerényebben, de a maga kitűzött munkakörében feltétlenül nagyobb eredménnyel dolgozik, aminek máris kis könyvtárt kitevő, vaskos kiadványai a tanulságtelvi.

Genfben mégis az első, a Népliga nyomja rá a maga bélyegét. Ez a megszervezettségében hatalmas intézmény, több mint négyszáz hivatalnokával alig fér el az egykori szállodából Palais des Nations-ná vedlett hatalmas, három emeletes épületében, amelynek a tő felé néző talapzatán márványtábla hirdeti: „Woodrow Wilson, az egyesült-Államok elnökének, a Nem-

zetek Szövetsége megalapítója emlékére Genf városa“.

Az embernek önkéntelenül eszébe kell hogy jusson: mégis különös nagyság ez a, sajnós, történelmi alakká vált egykori szürke, a tudományban semmit sem jelentő egyetemi professzor, — akit éppen saját hazája tagadott meg a leghatározottabban. Saját hazája semmi tiszteletre sem méltatta emlékét, amelyet ha ápol, olyan emberek, mint Saussure, de Candolle, Rousseau, Madame Necker, Sismondi és Cherbuliez városa, bizony megvan rá az oka. Mert Genf minden negyedében világközpont, a svájci frankok sok százmilliót hozva polgárainak zsebébe az odacsődülő idegenek révén.

A Quai Wilson-i palota nem alkalmas a Népliga teljes ülésére. Ezért az Assemblée-ke-t a háromezer embert befogadni képes Salle de la Réformation-ban tartják. Itt hangzanak a nagy beszédek, itt dolgozzák a világpolitika nagy problémáit, míg a kisebbségi ügyeket a Palais des Nations-ban minden negyedében üléselő Conseil intézi. És természetesen itt van a kisebbségi ügyek intézésének egész hivatalos apparátusa is a kisebbségi kérdésre vonatkozó műveknek egy máris gazdagnak mondható könyvtárával egyetemben.

Nem igen szoktuk meg sehol a világon a hivatalokat a szives fogadtatás és előzékeny bánásmód tanusításának színhelyeképpen meg-

ismerni. Hanem azután, ha azt akarja, hogy ügyének-bajának eligazítására való heves igyekezetét a fagyos fogadtatás jéghideg zuhanya hűtse le, annak csak a Népligához kell mennie. Ezek az urak, úgy látszik, szentül meg vannak győződve, hogy a legsúlyosabban vétenének nagy hivatásuk ellen, ha nem lennének a hermetikus zárkózottságnak, begomboltságnak, szűkszavuságnak, szinte elutasító kimértségnak a rekord-felmutatói. Mintha már előre azt akarnák mondani a panaszokkal jövőknek: Hagyjatok fel minden reménnyel. Az előzékeny jóakaratra ezek a homorú tükörben vetített képei természetesen annál élénkebbek, minél feljebb megy az ember. Ugy hogy Sir Erick Drummond főltkár, immár csak a politikai színjáték főszereplőinek elérhető magasságban trónol a nagy hivatali apparátus felett.

Itt döntenek aztán, persze a legalaposabb tanulmányozások után, rövid percek alatt a kisebbségek életkérdéseiről. Legyen ez a döntés bármily kegyetlen, olyan nyugalommal, amely nyugodtan néz alá örökös hó- és jégvilágával Európa legnagyobb hegye a kék tóra, amelynek tükrén fehér hajók siklanak. Hogy a döntés nem a legtárgyilagosabb, nem a legpártatlanabb, nemcsak a jogot és igazságot néző lenne, ki merné állítani? És hogy nem az erre legalkalmasabbak, leghivatottabbak készítenék azt elő. A telepések dolgát például Franko Mello referálta. Egy braziliai úr, akiben bizonyára

KISEBBSÉGEK

(—) A román kormány paktumot akar kötni a magyarsággal. Kolozsvárról jelentik: Az eseménytelen és szürke bepolitikai élet izgalmai a községi választások köré csoportosultak. A különböző politikai pártok az egész ország területén a legnagyobb agitációt fejtik ki s így az erdélyi magyarságot képviselő egyetlen szervünk, a Magyar Párt sem nézheti összetett kezekkel a községi választásokra való készülődést. A Magyar Pártnak Erdély majdnem minden pontjára kiküldött választási vezetőférfiai intézik a választást előkészítő ügyeket, akik állandó kapcsolatot tartanak fenn a párt központi szervezetével. A párt a mai napon újból leírta a vidéki tagozatoknak, hogy a választási névjegyzéket pontosan készítsék el és azt haladéktalanul küldjék be a központi szervezetnek.

Erdékes fordulata a községi választásokat megelőző készülődésnek, hogy a liberális párt egyes vezetőemberei s a kormány néhány tagja a vidéki tagozatoknál puhatóldozott olyan irányban, hogy milyen módon juthatna elvi meg egyezésre a liberális párt a magyarsággal a községi választások idejére s milyen feltételei volnának egy esetleges kooperációnak.

A vidéki tagozatok e felszólításokat és ajánlatokat természetesen azonnal a központi vezetőséghez továbbították, ahol azonban ezek tárgyalása még ezideig szönyegre nem került. Ez ügyben a Magyar Párt vezetőségével a következőket mondották:

— Kényes kérdés ez és nehéz erről beszélni, minthogy általában a községi választások előkészítő munkáiról nehezen esik nyilatkoznunk akkor, amikor az országban még mindig kivételes állapotok vannak s ezeket a kivételes állapotokat a választások ideje alatt is fenn akarja a kormány tartani. Így a liberálisok már eleve lehetetlenné teszik, hogy például a határmenti vidéken, ahol szigorú ostromállapot van, szervezkedjünk és a saját embeinkkel érintkezhessünk.

(—) Amikor asszonyok csinálnak kisebbségi politikát. A „Deibácska” hasábjain részletesen ismertettük azt a felhívást, amelyet Cuntacuriso román hercegnő bocsájított ki a magyar asszonyokhoz egy országos nőkongresszus összehívása érdekében. A felhívásra a székelyudvarhelyi Szociális Misszió Társulat a hercegasszonyhoz intézett levelében a következő kitételek mellett jelentette be csatlakozását az országos mozgalomhoz:

Részünkről mindenekelőtt azt kerjük,

igazságérzet, jogtisztélet, ész és szív egyaránt megvolt arra, hogy a magyar telepesek bajának elintézésére javaslatokat tegyen.

Ha már a kisebbségeknek papíron adott jogok is a legszűkebben mérték ki életük lehetőségének határait, ezek az életlehetőségeket még kegyetlenebbül összezsugorítják az által a gyakorlat által, amelyet a Népliga ugynevezett kisebbségeket védő szerepében követni jónak látott eddigéig. De ennek lehetetlen így maradni. Apponyi javaslatát a kisebbségek jogait védő eljárás reformja tárgyában elvetették, de lehetetlen, hogy ez az utolsó szó legyen a nagy vitában. Valóban a mai helyzet azt a benyomást teszi az emberre, mintha a perben az alperes vagy vádlott szabadon védekezhetne, benne a tárgyaló teremben, még hozzá a szavahihetőség és valóképen elfogadás igényével, míg ellenben az igazságot keresőnek csak a folyosón a helye. Mert ma a kisebbségeknek a panaszkodáson túl nincs semmi szavuk, ők nem felek, őket meg nem hallgatják, csak azokat, akik ellen panaszkodnak. Bizony, mintha valahogy nagyon is nyitva lenne annak az igazság mérlegét tartó istenasszonynak a szeme, hogy csak azt nézze, mit követel a mai hatalmi viszonyok fenntartásának érdeke s a politikai barátok meg nem bántásának szempontja, amik mellett kisebbségi jog és igazság számba se jövő kisebbségekké törpülnek. B.

hogy az egyházak ősi jogát iskolákat állítani, fenntartani és vezetni. Azokban az egyházak ne zavartassanak, sőt a kulturális munkában az állam részéről támogattassanak, segítyeztessenek.

Hogy minden korlátozások nélkül szabadon legyenek a tanulók felvehetőek abba az iskolába, melyikbe akarnak menni nemzeti és vallási különbség nélkül.

Hogy magántanulók is legyenek fölvehetőek a mi iskoláinkba.

Hogy felesleges vizsgálatokkal ne kinoztassanak, ne idegesítsenek gyermekeink.

Hogy minden iskola ott helyben saját tanítóinak vezetése alatt tarthassa azt a vizsgálatot, ami a további haladáshoz szükséges.

Hogy idegenbe, idegen bizottság elé, a amelynek tagjai nyelvünket nem is értik, vizsgálatokra ne vitessenek gyermekeink, aminek erkölcsromboló háttere van és oly költséges, hogy a szülők nem bírják.

Hogy még az érettségi (baccalaureatusi)

vizsgák is, ha állami biztosok jelenlétében is, de a saját intézetében, saját tanárainak a vezetése mellett tartassanak.

Hogy az államnyelv tanításának kötelezettsége mellett gyermekeink ne románosításnak el az iskolában, hanem mindenki a saját anyanyelvében minden sérelem nélkül megmaradhasson.

Hogy a vallásbeli oktatás minden iskolában, mindenkinek az anyanyelvén történjék, egyházi imáit és énekeit szabadon végezhesse.

Hogy azokban az iskolákban is, amelyekben szerzetesek, (akár férfiak és akár nők) tanítanak, a tanítás a növendékek anyanyelvén történjék.

Hogy az egyházak kisdédvőt is szabadon állíthassanak abba minden jelentkezőt felvehessenek és mindenkit a saját nyelvén nevelhessenek.

Hogy elveit iskoláinkat visszkapjuk és azok birtokában ne zavartassunk.

UTAZÁS A VASUTI TARIFA KÖRÜL

Az SHS vasut a legdrágább Európában

A tarifaleszállítás gyakorlati jelentősége — Szakértők állítása szerint az SHS vasut a világ legdrágább vasútja

Sokat lehet hallani és olvasni mostanában arról, hogy olcsóbb lett a vasuti teherszállítás. Ez igaz is, de csak a laikusok részére. Szakértőket és szakmabelieket nem veszt meg ez a látszólagos olcsóbbodás, mert látják, hogy csak az olyan áru viteldiját szállították le, amelyből nagyon keveset szállítanak. Nagyon érdekes különben, hogy maga az állam az olyan áru szállítási díjtételét, melyből igen sokat hoz be külföldről, közvetlen használatra, nem szállította le. Ilyen például a kő. Az államépítészeti hivatal igen sok követ hoz be Magyarországról. A kő szállításánál azután az a furcsa eset állott elő, hogy Pestszentlőrincből Kelebiáig (mintegy 165 kilométer) sokkal olcsóbb a kő szállítása, mint — mondjuk — Kelebiától Filipovóig a 88 kilométeres vonalon. Holott ez az ut körülbelül csak a fele az előbbinek.

A jugoszláv vonatokon a gyorsáru szállítási díja száz kilométerenként 90 dinár, holott

ha a békebeli árakat aranyparitásra átszámítjuk, csak a felének, 45 dinárnak volna szabad lenni. De nem is szabad a vasutnak aranyparitásban számolnia, mert egyetlen állam vasútja se számol abban. Szakértő vasutasok számítása szerint a világon mindenütt jóval olcsóbb a vasut, mint nálunk. Novisadtól Suboticiáig, a 101 kilométeres uton a harmadik osztályú vasuti jegy 38 dinár, holott ugyanekkora utvonalon mindenütt csak a feleárat kell fizetni más államokban, az aranyparitás alapján.

Igaz, hogy a nagy drágulás folytán kevés az utas — már mint a fizető utas — a mi vónatainkon, de azért ebből még nem következik az, hogy az állami alkalmazottaktól el kell vonni a féláru utazás kedvezményét, amit az állam tenni szándékozik. Rosszul kell állania a vasutnak, ha az állam a legrosszabbul fizetett embereken, az állami alkalmazottakon akarja megkezdeni az — árleszállítást!

Letartóztattak egy szülésznőt, aki tiltott műtétet hajtott végre egy noviszádi asszonyon

A bábaasszony áldozata súlyos betegen fekszik a kórházban

A novisadi rendőrség tegnap letartóztatta Müller Teréz szülésznőt, aki a Vojvode Supljicka ulica 21 számú házban tartotta rendeléseit olyan hölgyek részére, akik titokban akarnak megszabadulni szerelmük gyümölcseitől. A szülésznő legutóbb Ménési Márián hajtott végre tiltott műtétet, de olyan szerencsétlenül, hogy Ménési Máriát súlyos betegen kellett kórházba szállítani. A rendőrség megállapította, hogy Müller Teréz 200 dinárért vállalkozott a magzatelhajtásra és a műtétet valószínűleg rozsdás és piszkos szerszámokkal hajtotta végre, úgy, hogy az orvosok vérmérgezést állapítottak meg a szerencsétlen áldozatnál.

A rendőrség házkutatást tartott a szülésznő lakásán és Cseremov Gyorgye dr. tisztiorvos olyan orvosi szerszámokra is bukkant, amelyeket szülésznőknek nem szabad használniuk és amelyek kizárólag orvosi rendelőkben és a kórházban állnak az orvosok rendelkezésére.

A szülésznő a rendőrségnél tagadta a bűncselekményt és kijelentette, hogy sohasem foglalkozott magzatelhajtással. A lakásán talált orvosi műszerek azonban a szülésznő ellen bizonyítanak s mintán Ménési Mária is határozottan azt állítja, hogy Müller Teréz hajtotta végre a műtétet és ezért a munkáért 200 dinárt követelt, a rendőrség nem fogadhatta el a szülésznő védekezését és letartóztatta.

Tagadhatatlan, hogy Ménési Mária is gondatlanságot követett el azáltal, hogy beleegyezett a műtét végrehajtásába, mert erőszakkal nem lehetett volna kényszeríteni rá, ezzel szemben Ménési Mária azt állítja, hogy a szülésznő annyira rábeszélte, hogy nem tudott ellenállni a kísértésnek és végre beleegyezett a műtétbe, amely most olyan súlyos következményekkel jár a szerencsétlen asszonynya.

A rendőrség Müller Terézt a lefolytatott vizsgálat után átadja az ügyészségnek.

„Jugoszlávia--Montenegro--Szerbia“

Háromféle jugoszláv konzulátus van Velencében

Egy bácskai ur a napokban Olaszországba készül, Velencét akarja meglátogatni. Miután mindezeig nem volt alkalma Velencében járni, egy olyan könyvet akart beszerezni, amelyben ismertetést közölnek Velence érdekességeiről, szállodáiról és egyéb hasznos tudnivalókról, amelyeket utközben értékesíthet s amelyek utbaigazításul szolgálhatnak. Egy

külföldre utazónak például fontos megtudni, hogy melyik nagyobb városban vannak a jugoszláv konzulátusok, mert hátha valami kellemtienség vagy baleset éri, ilyenkor mindig jó tudni, hová fordulhat az ember. Az illető ur tehát elment egy könyvkereskedésbe és egy ilyen könyvecskét kért a könyvkereskedőtől. Elője is raktak mindjárt egy csomó Baedeker.

KOMMUNISTA TANFOLYAMOK BÉCSBEN

Bécsben is nyomoznak magyar kommunisták után

A budapesti főkapitányságon összesen ötvenhat kommunista van őrizetben — Száznál több tisztviselő folytatta le a nyomozást — A mai napon újabb letartóztatás történt

és hasonló utazási és körutazási könyveket. Sok válogatás után végre egy szép németkiadási könyvben állapotodott meg, amelyet 1925-ben nyomtattak Berlinben s amelynek „Venezia” a címe. Ez lesz a legjobb — gondolta az ur — mert legújabb kiadási s bizonyára a legújabb leírásokat is közli. Megvette hát a könyvet s boldogan hazasietett.

Odahaza azután lapozgatni kezdte a könyvet és először a konzulátusokat kereste ki. A 30-ik oldalon tényleg nagy betűkkel ott találta a konzulátusokat szép egymásutánban felsorolva. De mekkora volt a meglepetése, amikor a konzulátusokat böngészve, a következő furcsaságra bukkant:

Konsulat von Jugoslavien
Campo S. Luca 4020.

Montenegro:

S. Giovanni Crisoslomo.

Serbien:

Campo Manin 4023.

Velencében ezek szerint háromféle jugoszláv konzulátus van: a jugoszláv, a montenegrói és szerbiai konzulátus. Miután az ur bácskai származású, azzal a kéréssel fordul az illetékes körökhöz felvilágosításért, hogy melyik konzulátushoz is forduljon tulajdonképpen, ha valami baj éri.

A Subotica—hajdujárás

„vitás” földbérletek körül az agrárreformminiszter fog igazságot tenni

Subotica tudósítónk jelenti: Emlékezetes olvasóink előtt az a sok herce-hurca, melyben a subotica városi bérbeadott földeken a szegény hajdujárás magyar és bunyevác bérlőknek van részük. Bérletükre dobrovoljacokat telepítettek éppen az aratás kezoetén és még a mai napig is vitás termésük és további bérletük. Rengeteg deputáció járt már ügyükben az agrárreformminiszteriumban és rengeteg bizottságot küldött már ki ez ügyben a miniszter Suboticára, de egy milliméterrel se vitték még előbbre a dolgot. Most végre maga Rádcics Pavle agrárreformminiszter személyesen jön le csütörtökre, október elsején Suboticára, hogy rendet teremtsen ebben az „Augias istállójában”. De ne gondolja senki, hogy a miniszter direkt ebből a célból látogat el az ország északi vidékére: egyben agitációs beszédeket is akar tartani, mert hát „nem lehessen tudni”, hátha a tavasszal választások lesznek és már kell kezdeni porhanyítani a talajt!

Németország résztvesz

a közeljövőben megtartandó külügyminiszeri konferencián

Berlinből jelenti: A német birodalomnak azt a válaszát, amelyet a miniszteri konferenciára szóló francia, angol és belga kormány részéről hozzáintézett meghívásra adott, szeptember 26-án nyújtották át Párisban, Londonban és Brüsszelben. A válasz szövege a következő: A német kormánynak van szerencséje a neki átnyújtott jegyzékre azt válaszolni, hogy teljesen osztja a szövetséges kormányoknak azt az óhaját, hogy a biztonsági paktum megkötésére vonatkozó tárgyalások ne húzódnak sokáig. A német kormány a maga részéről is reméli, hogy az érdekelt országok kormánytagjainak találkozása meggyorsítja a tárgyalás alatt álló problémák megoldását, ennél fogva az augusztus 27-i jegyzék értelmében véglegesen hozzájárul ahhoz a javaslatához, hogy az összeszejövetel mielőbb történjék meg. A svájci területen tervezett találkozás időpontjául október 5-ét javasoljuk.

A kölni zóna kiürítése

Párisból jelenti: Briand külügyminiszter kijelentette, hogy a német kormány nagy politikai hibát követne el, ha akár közvetve is kíséreltet tenne arra nézve, hogy a kölni zóna kiürítésének kérdését a biztonsági kongresszus összehívása előtt felvetné. A szövetségesek a békeszerződések és azok végrehajtását érintő kérdésben történő demarsot nem vehetnek tekintetbe.

Budapestről telefonálják: Az elfogott kommunisták ügyében folytatott nyomozás most már teljes befejezést nyert. Megkezdtek a valamások jegyzőkönyvbe foglalását és ezzel egyidejűleg Hetényi főkapitányhelyettes hozzáfogott a főkapitány elé terjesztendő jelentés megszerkesztéséhez. A fogságban levő 55 kommunista közül néhányat még szabadlábra fognak helyezni, a többi előtt pedig kihirdetik a letartóztatásról szóló végzést és átkísérik őket az ügyészségre.

Kommunista egyetemek Bécsben

Bécsből jelenti: A bécsi rendőrség erőlyesen folytatja a nyomozást a magyar kommunistákkal összefüggő ügyekben. Amíg azonban az osztrák hatóságok mindaddig csak azt hangoztatták, hogy teljesen komolytalannak tartják a Budapesten elfogott kommunisták vallomását a bécsi kongresszusról és az ottani kommunista készülődésekről, most mintha irányváltoztatás történt volna, mert a rendőrfőnökség állásfoglalásában többé már nem ilyen merev. Az eddigi nyomozás nyilvánosságra hozott adatai szerint a bécsi rendőrség megállapította, hogy a bécsi kommunista pártszervezet által tartott előadók esteiken és tanfolyamokon magyar állampolgárok is résztvettek, ha nem is túlságosan nagy számban. Érdekeséget kölcsönöz annak a megállapításnak, hogy az augusztusi tanfolyamon résztvevő magyar kommunisták csaknem kivétel nélkül olyanokból kerültek ki, akik nem rendelkeztek utlevéllel és vizummal, hanem a magyar és osztrák határőrség éberségét egyaránt kijátszva, úgy szöktek át a határon, hogy az osztrák kommunista tanfolyamon résztvegyenek. Feltétlenül jól értesült információk szerint az osztrák rendőrség olyan adatok birtokába jutott, hogy fel lehet tételezni, hogy azok néhány napon belül szenzációs eredményeket hoznak. A rendőrségtől kiszivárgott hírek szerint mindeztől nem tálláltak bizonyítékot arra, hogy Kun Béla és más ismert kommunista vezérek az utóbbi hónapokban Bécsben tartózkodtak volna, de külföldi kommunista felforgató törekvéseiv kapcsolatosan sikerült a rendőrségnek igen fontos adatokat beszerezni

Hatvankét embert vettek őrizetbe

Budapest, szept. 30. A kommunista összekülvés ügyében a főkapitányságon minden valószínűség szerint megkezdődnek a letartóztatások. A politikai osztályon összesen hatvankét embert vettek őrizetbe, de ezek közül két fiatalembert és négy nőt elbocsátottak és megfelelő utasításokkal szüleiknek adták át. Ilyenformán ötvenhatan maradtak őrizetben, akiket az állam ellen elkövetett bűntett miatt fognak előzetes letartóztatásba helyezni.

A hivatalos jelentés érdekes adatokat tartalmaz, többek között megemlíti, hogy a politikai osztály ötvenkét detektívje és ötven tisztviselője 227 munkanap alatt összesen 1138 órát töltött az utcán. A hivatalos jelentés ezen kívül felsorolja az ötvenhat letartóztatott nevét és az összes adatokat, amelyeket a rendőrség a szervezkedésről összegyűjtött.

A mai napon újabb esemény történt a kommunista pucsbán, amennyiben őrizetbe vették Vigh István vádmórt, aki körülbelül másfél esztendeig a fővárosnál teljesített szolgálatot és akiről kiderült, hogy résztvevett a bécsi kongresszuson. Őri Kálmán arra jelölte ki Vighet, hogy az agitációs iskolában, mint előadó szerepeljen. Ugyálszik valami olyan lehetett Vigh vádmór multjában, ami őt az agitációs tanárságra képesítette.

A rendőrség különben teljesen elkészült a jegyzőkönyvvezetésekkel és szombaton az összes kommunistát átszállítják csoportonként az ügyészségre, ahol nagy felkészültséggel várják a monstre ügyben szereplők megérkezését.

Kommunista propaganda a Balkánon

Stockholmból jelenti: A svéd sajtó részletesen foglalkozik a magyarországi kommunista szervezkedési kísérletekkel. A Nia Dagligt Allehanda című lap első oldalán közli Kun Béla arcképét és több távirati tudósítás alapján számol be a budapesti eseményekről. A lap közöl ezenkívül egy sófiai táviratot is a Balkánon folyó bolsevista aknamunkáról és megjegyzi, hogy nyilvánvaló az összefüggés a mozgalmak között, amelyek a bécsi kommunista agitációs központ egységes irányítása alatt állanak.

Megkezdik a munkásadó behajtását

A költségvetési tizenkettedek elfogadásánál — mint ismeretes — a kormány egy újabb adónemet léptetett életbe, amit minden tizennyolcéven felüli és hatvanöt éven aluli munkásnak, cselédnek, napszámosnak fizetnie kell. Az új adó súlyos megterhelést jelentett a gyenge jövedelmű embereknek és ezért mindent elkövettek, hogy a kormány szüntesse meg az új adónemet. A munkások mozgalmához csatlakoztak a munkaadók is és hosszas deputációzás után sikerült elérniük, hogy a kormányfelére redukálta a munkásadót, amely még így is jelentékeny hányada az alkalmazottak jövedelmének. A munkásadó 1925 április elsején lépett életbe, a kormány azonban csak július 1-től engedte le az adót, úgy, hogy a munkásoknak első három hónapban csaknem a felét kell fizetniük a júliustól megállapított munkásadónak. A törvény szerint a munkásadót a munkás fizeti, a munkaadó azonban felelős érte és így joga van alkalmazottja fizetéséből levonni.

A subotica kerületi pénzügyigazgatóság néhány hét előtt felhívást adott ki, hogy a munkaadók október elsejéig jelentsék be a városi adóhivatalnál alkalmazottaikat és hogy a határidőn belül az alkalmazottaknak is jelentkezniük kell, mert aki ezt elmulasztja, azt súlyosan megbírságozzák, a pénzügyigazgatóság felhívására

azonban mindaddig senki sem jelentkezett.

A pénzügyigazgatóság ezért újabb felhívásban figyelmezteti az érdekelteket, hogy ne kövessenek el mulasztást, mert az súlyos következményekkel jár. A törvény szerint a munkásoknak 2 százalék közvetlen állami, fél százalék rokkantadót, kéttized százalék kamarai és hattedez százalék rendkívüli állami járulékot kell fizetnie. Az állami munkásadó összege tehát száz dináronként 3 dinár 30 para. A városi adóalap 0.50 para, szorzandó a községi adók kulcsával, amibe beleszámít a községi pótdadó, az iskolaadó és az utadó. A szorzószám Suboticán 1925-ben 472.

CSÁNYI ZOLTÁN, LAKATOS

Novisad, Željeznička (Petőfi) ul. 38. szám.

Összezsukható vaságyak, sparherdek, gyermekkoszik legolcsóbb árban kaphatók. - Nikkelez. - Galvaniroz.

NAGYFEJŐ

NOVI SAD, JEVREJSKA 9.

Előnyomda, himzöterem és gombáthuzás. Legújabb függöny, stor s fehérenmü minták

HIREK

Ki ölte meg Gavanszki földbirtokost?

avagy

Megfejtettük a Danubius csónakház véres titkát

Sokáig löprengtem, ki is lehetett szegény Gavanszki földbirtokos gyilkosa. Mert hogy nem öngyilkosságról, hanem csakis gyilkosságról lehet szó, azzal mindjárt tisztában voltam. Most pedig hogy a nyomozás holtpontra jutott, szinte holtbiztos vagyok benne. Aki pedig nem hiszi el, vegye kezébe a Budapesti megjelenő „Esti Kurir”, amely a következő épületes dolgot közli a Danubius csónakház titkáról:

Borzalmas büntény áldozata lett Gavanszky gazdag ujvidéki földbirtokos
Tegnap délután megtalálták elefáncsont botját, amelyről fia azt állítja, hogy az sohasem volt az apjáé.

Tegnap késő délután Ujvidéken borzalmas büntényt fedeztek fel. Az ujvidéki Danubia evezősegylet csónakházába este fél 7 óra tájban egy ujvidéki társaság tért be. Amint a csónakház tujájára lépnek, észreveszik, hogy a csónakház ajtaja tárva-nyitva áll. Feltűnt nekik, hogy a csónakház ajtaja ilyen későn is nyitva van, holott már régen nem járt senki evezni vagy sportolni az állandó esőzések miatt és így napok óta egy lélek sem járt a csónakházban.

Mikor a társaság két hölgytagja belépett, közvetlen az ajtó mellett hatalmas vértócsát vett észre, a vértócsa mellett elefáncsont sétatálcá fektet.

A vér már megaludt volt, úgy hogy arra lehetett következtetni, hogy jó pár órával, esetleg egy nappal is előbb követték el a büntényt. Manojloviics zentai kereskedő, a híres bácskai család tagja — a boltban felismerte apósának Gavanszky ujvidéki földbirtokosnak tulajdonát. A nyomozás azonnal megindult, amelynek során kihallgatták Gavanszky földbirtokos fiát is, aki Manojloviics vallomásaival ellentétben, határozottan állítja, hogy a vértócsa mellett talált bot nem az édesapja botja és azt őnála sohasem látta. Ezzel a vallomással a nyomozás holtpontra jutott és most újabb irányban kezdik kutatni, hogy a két nappal ezelőtt eltűnt jómódú ujvidéki földbirtokost ki gyilkolta meg.

Már most ezek után merje valaki mondani, hogy a budapesti lapok nincsenek jól értesülve. Az „Esti Kurir”-ből kell nekünk megtudni, hogy a 800.000 dinár adóssággal megterhelt „gazdag ujvidéki földbirtokos” borzalmas büntény áldozata lett. Meg hogy egy „vidéki társaság” fedezte fel a büntényt, s hogy a helyszínén egy elefáncsont botot találtak. Szegény elefáncsontbot, az sem áldotta soha, hogy a derventai fűzfavesszőből elefáncsontotra fog átvedleni. Vajjon melyik elefánt az, amely ezt a mesét elhiszi? És milyen pontosan tudja az „Esti Kurir”, hogy Manojloviics a srbobráni kereskedő nem is srbobráni, hanem zentai kereskedő. Pedig Senta nincs messzebb Srbobrántól, mint Makó Jeruzsálemtől. De ha már olyan határozottan állapította meg a budapesti lap, hogy Gavanszkit feltétlenül meggyilkolták, nem értem miért kíváncsi arra, hogy a „két nappal ezelőtt eltűnt jómódú ujvidéki földbirtokost ki gyilkolta meg”. Ha nem tudja, kertesés nélkül megmondom az igazat: az „Esti Kurir” tudósítója gyilkolta meg. K. A.

1925. szeptember 1. Csütörtök

Római katolikus: Remig p. Protestáns: Malvin. Görög keleti: Eumén. Anap kel 5 óra 57 perckor, nyugszik 17 óra 41 perckor. A hold kel 17 óra 45 perckor, nyugszik 4 óra 36 perckor. Nemzeti Színház:

A szenvedély tüze. Apolló mozi: Hetedik mennyországban.

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteorologiai állomás jelentése). Az anticiklon kelet felé terjed, de a légnyomás átmenetei olyan hirtelenek, hogy erős szeleket idéznek elő a Lyoni öböltől hazánkig. A Virensokon és Magyarországon derült az idő másutt csak helyenként. A legtöbb csapadék volt Olaszországban és a dalmáciai tengerparton, a hideghullám Németországig és Északfranciaországig terjedt.

Jóslat: Hazánkban a légnyomás gyengül, a szelek tartósak. A felhőzet északkeleten növekszik. Helyenként még eső várható, részleges felderüléssel délnyugaton. A hőmérséklet még emelkedni fog.

A vojvodinai Orvosegyesület, pénteken október hó 2-án délután fél 5 órakor tarja rendes havi ülését a már megállapított napirenddel. Felhívainak az Egyesület tagjai, hogy minnél nagyobb számban jelenjenek meg az ülésen.

A képesített kőműves és ácsmeszterek országos testülete október 5-én hétfőn este 6 órakor a novisadi ipartestületben összerétkben tart amelyen több vidéki kiküldött is részt vesz. Kéretnek a novisadi tagok, hogy azon teljes számban jelenjenek meg. A titkárság.

Dr. Vilt Vilmos a novisadi városi jódosgyógyfürdő orvosa, hazaérkezett és rendelését újból megkezdte.

A novisadi kereskedő ifjak esti tanfolyama. A novisadi kereskedőifjak otthonában az esti tanfolyam előadásai október 5-én kezdődnek. Felkéretnek az összes kereskedők, hogy nevezett napon tanoncaikat az esti tanfolyamra utalják. Azok a tanulók, akik a felső tanfolyamra iratkoztak be, felkéretnek, hogy ugyanazon este 8 órakor jelentkezzenek a kereskedőifjak helyiségeiben; a nemsláv nemzetiségű ifjak pedig, akik még nem tagjai az egyesületnek, jelentkezzenek haladéktalanul a titkárságnál a tanfolyamra való felvétel végett.

Egyetemes kilométermutató. Tegnap került ki az államnyomdából a vasutigazgatóságok és állomások részére, csupán hivatalos használatra, az első jogoszláv egyetemes kilométermutató. A 134 oldalas hatalmas könyv külföldi minták szerint összeállítva ábécé-rendben tartalmazza az összes vasútállomásoknak egymástól való vasúti távolságát. Jellemző, hogy a könyvhöz mindjárt mellékeltek egy hatalmas másik füzetet is, mely a nagy könyvben levő hibákat tartalmazza. Így tehát a könyvet nem lehet eredetiben használni, míg az ember a füzet utmutatása szerint a benne levő 4-500 hibát ki nem javítja. Mert azokat nem lehetett addig kijavítani, míg a nyomtatás teljesen kész nem volt. Hogy miért nem? — Ki tudná megmondani?

Felhívás. Kéretnek a beltéri Kath. Kör énekkarának férfi tagjai, hogy október 1-én csütörtökön este 8 órakor énekórán feltétlenül megjelenni sziveskedjenek. A karnagy.

Csendélet a bécsi gyárakban. Bécsből jelentik: A Siemens és Halske cég miután a munkások a sztrájk határozatokat nem tartották be, valamennyi munkását és alkalmazottját elbocsátotta, azzal a kijelentéssel, hogy ilyen közülmények között az üzemfenn-tartása lehetetlen. A Steyr osztrák fegyvergyár munkásai azoknak a munkásoknak elbocsátása miatt, akik a szerződés megsértésével a munkát ismételen beszüntették, támadólag léptek fel és a gyár igazgatóság eladóját véresre verték. Az igazgatóság valamennyi munkást kizárta.

Oroszok nem lehetnek nyugdíj-képes vasutasok. Szegény orosz menekültekre nagyon rájár a rud. Tavaly elrendelte egy pár miniszter, hogy ha csak szerződéses tisztviselőként lehet felvenni, oroszokat, vagyis félhónapra fel lehet nekik mondani. Erre a sok orosz mind a vasutigazgatósághoz menekült, mert ott biztonságban gondolták magukat és hát ott nem is kell sokat dolgozniok. Most azonban a vasutügyi miniszter is megelégette munkájukat és szintén kiadta ugyanazt a ren-

deletet. Ennek következményeképpen a tegnapi nap folyamán Mátyás Szvetozár szubotcai vasutigazgató közölte az oroszokkal, hogy alá kell írniok az állammal kötött szerződést, mely szerint az állam felmondhat nekik bármikor, indoklás nélkül. Érdekes különben, hogy az oroszok nagyrésze tiltakozott ez ellen, azzal, hogy ő megszerezte a választások előtt, januárban, az állampolgárságot és most mégis másodrendű állampolgárokként kezelik őket. De viszont az is igaz, hogy nem tanultak, meg szerbül, se beszélni, se írni.

Elsőrangú művészi zenekar a Wagner étteremben. Mint értesülünk, október hó 15-től elsőrangú művészi zenekar fogszerepelni a Wagner étteremben és cukrászdában. A zenekar élén Ember Dezső, világhírű hegedűművész szerepel, mellette pedig Kalocsay Zoltán, zongora-buffe, komikus és jazz-band kezelő. A kiváló zenekar 5 tagból áll és Noviszadon óriási feltűnést fog kelteni annál is inkább, mert ilyen zenekar és ilyen elsőrangú művészek még nem szerepeltek Noviszadon. A művészek a cukrászdában, valamint az étteremben is fognak hangversenyezni.

Prágai asszonyok a temetőben meg akartak verni egy rossz férjet. Prágából jelentik: Furcsa eset történt tegnap az Olschan temetőben. A rendőrségnek kellett ki vonulnia, hogy megvédjen egy Csurig nevű iparost, feleségének temetésén, mert az elhunyt nő rokonságához tartozók és a szomszédságban lakó asszonyok mintegy negyvenen ki akartak vonulni, hogy boszút álljanak Csurigon, amiért gorombán bánt szerencsétlen feleségével. A rendőrök testükkel védtek meg a férjet az asszonyok dühétől, akiket kizavartak a temetőből. Az ügy ezzel még nem nyert befejezést, mert a temetőből kiutasított asszonyok harcias hangulatban a gyászháznál várták a férjet. Ismét rendőrök mentették meg a férjet az asszonyok boszujától.

A pardubitci kettős gyilkos leánykereskedő volt. Prágából jelentik: Bazant Henrikről, aki két leányt meggyilkolt és kirabolt, a vizsgálat során kiderült, hogy lélek kufárkodással foglalkozott, és a léprecsait szerencsétlen leányokat külföldre szállította. A gyilkost tegnap rendőri bizottság kivitte a Csorba tóhoz, hogy mutassa meg azt a helyet, ahol Pospischil Máriát és Pavelka Jozefinát meggyilkolta és elásta. Bazant elvezette a rendőröket egy bokor mögötti kőrákashoz, ahol kiásták Pospischil Mária erősen oszlásnak indult holttestét. Amikor a gyilkos meglátta áldozatát görcsökbbe esett. A másik helyet, ahol állítólag Pavelka Jozefinát eltemette, nem tudta megmutatni. A rendőrség azt hiszi, hogy ezt az áldozatot még Pardubitzban tette el láb alól és ott is rejtette el.

Márffy József pörösködik. Budapestről jelentik: Márffy József, a bombapörök fővadásztársa rágalmazás miatt feljelentette Rákosi László és Bodó Béla hírlapírókat, valamint Randler Ferenc bankhivatalnokot, mert azt a hirt terjesztették róla, hogy vérszomjas ember, aki Bekő Zoltánt öngyilkosságra kényszerítette. Ma tárgyalta az ügyet a budapesti büntetőjársbírságon Lajos Udön büntető bíró. Márffy kijelentette, hogy mindaz amit róla e tekintetben állítottak, valótlanok. A vádlottak meghallgatása után Márffy mind a három vádlott sulyos megbüntetését kérte. A bíróság a vádlottakat az ellenük emelt vád alól bűncselekmény hiányában fementette.

Dühöng a sajtószabadság Olaszországban. Innsbruckból jelentik: A déltiroli fassista szervezetek néhány nap óta elbobozták a „Tiroler Nachrichten” Déltiroloba járó példányait és kényszerítik a postásokat, hogy a lapot senkinek se hordják ki.

Halálos zuhanás ejtőernyővel. Aradról jelentik: Az aradi aeró klubtól távirat érkezett Sziklay Jenő aradi lakos feleségéhez, hogy férje a varsói repülőtérén ejtő-ernyő ugrás közben meghalt. Sziklay Jenő egyszerű lakatosmester volt Aradon, és nemrég nagy feltűnést keltett saját találmányú ejtőernyőjével. Huszezer ember gyűlt össze Varsóban a repülőtérén és ezerkétszáz méter magasságban ugrott ki a repülőgépből Sziklay. Az ernyő azon-

ban ezuttal nem nyílt ki, huszezer ember szemeláttára és jajveszékése közben Sziklay ezerkétszáz méter magasságból szörnyő gyorsasággal zuhant a földre, ahol felismerhetlenségig összeroncslódott.

— **A folytonos esőzés károkat okozott Olaszországban.** Rómából jelentik: Az esős idő tovább tart, Nápolyban felhőszakadás volt, amely egy csokoládégyárat bedöntött, egy munkás meghalt. A közúti vasutforgalmat földcsuszamlás miatt be kellett szüntetni.

— **Támadnak a franciák.** Fezből jelentik: Petain marschall és Naulin tábornok a keleti szakaszon, ahol az első támadó műveletek ma reggel megkezdődtek, kitűnő körülmények között előbbrejutottak.

— **Nehézségek a francia-amerikai adósságtárgyalásokban.** A Matin jelenti Washingtonból. Az újabb amerikai emlékirat különbséget tesz főadósság és kamatok között. Az emlékirat kötelezettség megállapítását kéri az előbbire és javaslat megtételét az utóbbi tekintetében. A francia delegáció, amely a főadósságot és a kamatok egy tömbbe tömörítette, megvitatta azt a kérdést, vajon ezt a módosítást meg lehet-e változtatni? Semmiesetre sem járul azonban bozzá a főadósság fenti összeállításához anélkül, hogy biztosítékot ne kapjon a kamatok összeállítása tekintetében.

— **Svájc nem szerel le.** Bernből jelentik: A nemzeti tanács tárgyalta a követségi tanács jelentését a népszövetségi közgyűlés hatodik ülészakaról. A tárgyalás során a bizottsági előadó annak a kívánságának adott kifejezést, hogy adjon világos utasítást a szövetségi tanács a svájci delegáció számára, hogy bármily megállapodás jöjjön létre az általános leszerelés kérdésében, Svájc nem engedí érinteni a svájci alkotmányban foglalt általános védkötelezettséget.

— **Elnökököt választott az interparlamentaris konferencia.** New Yorkból jelentik: Az interparlamentaris unió tanácsa Maccinley szenátort választotta meg a washingtoni értekezlet elnökéül.

— **Vonatösszeütközés Berlinben.** Berlinből jelentik: A Brunnenstrasse és az Anklammerstrasse sarkán szerdán reggel hét órakor két közúti vasúti kocsi összeütközött. Az eddigi jelentések szerint husz ember megsebesült.

(x) **Tűzifát, kokszot, köszenet** mielőtt beszerez, tekintse meg *Krajačević* faterlepét. Telefon 165.

Csinos vaságyak sodrony matraccal
részletfizetésre **600 dinárért** kaphatók **Peklonál** Novi Sad, Ustavka ulica 29. szám.

Egészséges gyomornak is használni
Igmándi
keserűviz. Kitűnő étvágyat, nagyszerű közérzetet és munkakedvet jelent.

Apolló október hó 1-én:
PAT és PATACHON
a világ legjobb komikusai
a „Hetedik mennyországban”
című 6 felvonásos tragikomédiában

Péntektől — vasárnapig:
Elsőrendű attrakció!
ZORRO
Douglas Fairbanks a főszerepben

Gyönyörű díjazások lesznek a NAK jubileumi versenyein

A jubiláris ünnepek közeledése szokatlanul élénk tevékenységet vált ki a rendező egyesület minden tagjából. Azok, akik eddig is ott voltak jóban-rosszban mindenütt, az elmúlt másfél évtized emlékein felbuzdulva méltó keretet igyekeznek adni az ünneplésnek.

Akik meg keveset dolgoztak eddig, azok sietnek most bepótolni az elmulasztottakat, hogy lelkiismeretfurdalás nélkül sorakozhassanak az ünneplők közé.

A komoly igyekezet és lázas odaadása a mecénások áldozatkészségére is előnyös hatást gyakorolt. A győztesek jutalmazására a tiszteletdíjak olyan értékes gyűjteménye halmozódott fel, amilyenre novisadi versenyen még példa nem volt.

A futball körmérkőzés díja ugy kiállítás, mint érték szempontjából messze fölülmulja az ilyen természetű versenyek díjait. Az impozáns ezüst szobrot Erti Bálint ékszerész ajánlotta

A Juda Makkabi—OSKV szombati összecsapás igen érdekesnek ígérkezik. Az OSKV sabáci győzelmének értéke csak a vasárnap lezajlott Radnicski—Macsva mérkőzés után bontakozott ki teljes egészében, viszont a Juda Makkabi is nagy meglepetéseket tartogat. Az egyesület futball ügyeinek intézésében nagyon előnyös személyi változások történtek, amelyek alkalmasak arra, hogy a csapat bizakodó hangulatát újra megváltoztassák. Az is nagy előnye a csapatnak, hogy barátságos mérkőzésről lévén szó, átigazolás alatt álló játékosait is szerepeltetheti. A két csapat a Radnicski—NAK mérkőzés után játszik szombat délután 4 órakor.

A **NAK bankettjét** vasárnap este nem a Szloboda nagytermében tartják meg, hanem az étteremben. A meghívónak ezt a részét így kell értelmezni, mert a táncmulatság a bankettel nem áll közvetlen kapcsolatban és egyik a másikat nem befolyásolja.

Vasárnap startol a második osztály. A nyári hónapokban lejátszott kiesési rendszerű minősítési mérkőzések után október havában már kétfordulós rendes bajnoki szezon kezd el a második osztály. Az első mérkőzéseket vaárnap tartják meg. A bajnoki mérkőzések sorsolása a következő:

Október 4: Konkordia (Indijja)—Sparta (Ruma).

„ Gradjanski (Petrovaradin)—Sajkás (Kovily).

Pályázati-szelvény

A NAK jubiláris körmérkőzéseinek eredményei:

Radnicski—NAK

Eredmény: .....

Makkabi—OSKV

Eredmény: .....

A pályázó neve és címe: .....

DÖNTŐ: .....

Eredmény: .....

fel, követendő példáját adván ezzel páratlan sportszeretetének. A döntő mérkőzésen legyőzött csapatot is díjazták. A vigaszdíj egy művészi kivitelű ezüst serleg, amelyet Alterov Milán ajánlott fel. Ugyancsak az ő ajándéka az a babékoszorút tartó bronz atléta alak is, amellyel az atlétikai versenyeken legtöbb pontot elért egyesületet jutalmazták.

Az említetteken felül még sok tiszteletdíj is lesz, azonkívül megfelelő számu induló esetén az atlétikai versenyek első három helyezettjét a szokásos éremdíjazással is jutalmazták.

Az értékes ajándékok jövőre boldog tulajdonosait persze nagyon nehéz megjósolni. Jól tudjuk, hogy nem a tiszteletdíjakért folyik a küzdelem, hanem a sportért, de azért jól esik megállapítanunk azt, hogy a nagyjelentőségű ünnepek nehéz küzdelmeit méltó jutalmazások teszik hosszú időkre emlékeztessék.

Október 11: Srbija (Sabac)—Sparta (Ruma)

Sajkás (Kovily)—BSK (Beocsin).

Okt. 18: Srbija (Sabac)—Konkordia (Indijja).

Okt. 18: Gradjanski (Petrovaradin)—BSK (Beocsin).

Az előlállók a pályaválasztók.

A Radnicski felhívja footbalsapatainak jagait, hogy csütörtökön este 8 órakor jelennek meg Weber intéző lakásán. Tárgy: a szombati mérkőzés megbeszélése és a felszerelések átvétele. Megjelenni tartoznak: Mondovics, Abt, Hacker, Valent, Grünceig P., Rozsics, Grünceig V., Dobi, Mihályi, Fritzmann, Mandics, Kovacsévic, Kiss, Serneck, Mrzek.

Magyarázat a szelvénypályázathoz. Lapunk tegnapi számában közölt pályázati szelvényből tévedés folytán a döntő mérkőzés rovata kimarad. A mai szelvényünket ilyen értelemben helyesbítettük, egyben közöljük, hogy a tegnapi szelvényeket érvénytelennek tekintjük és kérjük azokat a pályázókat, akik pályázatukat a tegnapi szelvényvel már beküldötték, sziveskedjenek pályázatukat a döntő mérkőzésre vonatkozó tippelésükkel kibővíteni megismételni.

Nem fontos az államnyelv?

A suboticei leánygimnáziumban és a kereskedelmi akadémián nem oktatják az államnyelvet

Suboticei tudósítónk jelenti: Subotica és egyéb helységek közhivatalaiban, a vasutállomásokon, előszobákban, várótermekben és minden lehető helyen szembeötlik az a kis tábla, amelyen röviden csak ennyi olvasható: *Govori našim jezikom*. Nincs egyetlen kisebbségi polgár, aki ne törekednék az államnyelv mielőbbi elsajátítására, s ilyen elhatározottságai közepette mély és őszinte csodálkozással tapasztalja, hogy a közoktatásügyi miniszteriumnak nem okoz tulságos gondot az, hogy a kisebbségeket az államnyelv megtanulására bírja. A suboticei leánygimnáziumban és a kereskedelmi akadémián például már két éve nem oktatják a szerb nyelvet. Ennek a természetes következménye persze az, hogy az iskola magyar növendékei — elbuknak az osztályvizsgán. Az érdekelt szülők meg vannak győződve arról, hogy ennek a furcsa és egészen kivételes állapotnak nincs is más célja, mint a fenntebb említett két iskolából kiszorítani azokat a magyar diákokat, akikre ott már régen rossz szemmel néz a sovén iskolapolitika féltékenysége.

— Egy tanár véres szerelmi drámája.
 Déváról jelentik: Véres szerelmi dráma játszódott le a szeptember 28-ról 29-re virradó éjjel a Déva közelében fekvő algyógyi tüdőszanatóriumban. Stanom Mariu az aradi állami tanítóképző tanára, a sanatórium egyik betegszobájában agyonlőtte feleségét és halálosan megsebesítette felesége udvarlóját. Néhány nap előtt ismeretlen levélíró tudatta a férjjel, hogy felesége megcsalja a sanatórium gyógyszerészeivel. A férj azonnal Algyógyra utazott. Éjszaka érkezett meg a sanatóriumba, felkereste feleségét és felhívta az asszony szobájába a gyógyszerészt is. A férj azt követelte a gyógyszerésztől, hogy írjon alá nyilatkozatot, amely szerint feleségét a válás után nőül veszi. A gyógyszerész vonakodott a nyilatkozatot aláírni. A következő pillanatban a tanár revolvert rántott elő és három golyót röpített felesége mellébe, majd három lövéssel a gyógyszerészt terítette le. Az asszony nyomban kiszendvedt, míg a gyógyszerészt a sanatóriumban vették ápolás alá. A gyilkos tanárt őrizetbe vették.

Óvás a rádió-amatőrökhöz

Sok panasz érkezik a novisadi rádió klub vezetőségéhez azért, mert a helybeli vevőkészülékekkel gondatlanul, sőt roszhiszeműleg járnak el, azáltal, hogy a külföldi hangversenyek felvételét egyes amatőrök gépeik tulfutése (Überkoppen) által lehetetlenné teszik. A feljelentések szerint a visszaélések ma már oly nagymérvűek, hogy az ideérkező hullámokat már beállítani sem lehet. Oka ennek, hogy egyes gépek az esti rádiókoncertek ideje alatt beszabályozatlan voltak miatt „állandó füttyre” vannak beállítva.

A rádió klub nyomtatékos közbenjárására a rádió-intézmény ellenőrző hatósága, a postás és táviridgazgatóság erélyes intézkedések foganatosítását határozta el. Ellenőrző készülékek segítségével az összes felvevő-gépek működése ellenőriztetni fog és a fennálló reneelkezések értelmében a zavaró gépek elkoboztatnak, ezenkívül az ilyen gép tulajdonosa egyszer s mindenkorra elveszti a már kapott engedélyt.

Fentiek folytán a rádió klub vezetősége arra kéri a klub tagjait és az összes amatőröket, hogy gépeiket vizsgálják felül s ha azt kisugárzás szempontjából gyanusnak találják, közöljék azt 269 telefon szám alatt Grgokovics mérnök urral, a rádió-klub műszaki vezetőjével, ki a gyanus gépet a helyszínen dímentesen felülvizsgálja.

Ezenkívül a klubvezetőség arra is kéri az amatőröket, hogy a szigorú intézkedésekre való tekintettel ezentúl készülékeiket a fennálló rendelkezések értelmében óvatosan kezeljék.

(=) **Nemzeti Színház.** Kedden: „A napraforgó hölgy” került színpadra, Vojnovics érdekes triptichonja, amely alkalmat szolgáltatott a színház ujonnan szerződött művészgárdájának bemutatkozására. Pregarac Ida, a spliti színház volt drámai művésznője a címszerepben tökéletes alakítást nyújtott. Pompás, díszes nő, kitöréseiben elragadó, fájdalomban a kavargó indulatok szenvedélyével; maliciózus és érzékeny, a féktelen tombolás valamennyi skálájával. Igazi drámai hősnő, amely messzire fölülmulja a vidéki átlagot. Elsőrangú akvizíciója a mindjobban fejlődő színháznak. Az est meglepetése a fiatal, ambiciózus Kokotovics, aki Malepier szerepében szinte kabinetalakítást produkált. A második felvonás ragyogó jelenetében elragadóan kedves és féktelen. Gec nagy-szerű színész, aki kiválóan alkalmazkodik a bravuros együtteshez. A szezon egyik legjobb előadása, a rendezés kifogástalan, a közönség pedig tombolva ünnepelte a szereplőket. **K. A.**

Használt, de jó állapotban levő **KERÉKPÁR** megvételre keresetetik. Cim: „REKLAM” hirdető irodában, 1879 Jevrejska ulica 6. 1-1

(x) **Esik a dollár árfolyama.** Bécsből jelentik: A dollár változatlan áresése Bécsben tegnap is figyelemreméltó mértékben folytatódott. 1922. illetve ez év május elseje, a bécsi devizaforgalom teljes felszabadítása óta ez az első alkalom, amikor a dollár árfolyama az alsó aranypont alá sülvedt.

Szept. 30	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.225	—	—	177.9/8
Zürich	—	1088.50	—	1930.50
Newyork	518.50	56.32	—	—
London	25.01042	273.20	—	484.25
Páris	24.55	267.24	—	473.—
Milano	21.05	230.—	—	407.—
Prága	15.375	167.30	—	296.25
Berlin	—	1344.—	—	23.80
Budapest	0.007270	0.0791—	—	14.—
Brüsszel	23.05	248.—	—	442.25
Bécs	—	0.0795	—	14.1/8
Bukarest	2.55	27.20	—	48.3/8
Amsterdam	—	—	—	4020.—
Szófia	—	—	—	—
Krisztiania	—	—	—	—
Szaloniki	—	—	—	—
Stockholm	—	—	—	—

Beogradi tőzsde

1925 szeptember 30, 5 óra

Bécs	0.0795.—	Prága	167.25
Páris	267.—	Zürich	1088.50
Milano	229.—	London	273.20
Newyork	56.35	Budapest	—

Irányzat: szilárd

Zagrebi tőzsde

1925 szeptember 30, 5 óra

Bécs	0.079550	Prága	167.30
Páris	267.50	Zürich	1088.50
Milano	230.—	London	273.25
Newyork	56.30	Budapest	—

Irányzat: állandó

Chicago terménytőzsde

1925 szeptember 30, 10 óra

Buza		Tengeri	
Szeptember	138.50	Szeptember	81.75
December	139.25	December	80.1/8
május 1926	142.75	május 1926	84.3/8

Irányzat: bizonytalan.

(AVALA)

Novisadi terménytőzsde

1925 szeptember 30. (Hivatalos jegyzések)

Buza

bácskai Usancen, d. k.	kötés 345.—	900 mm
bácskai Usancen fc. Nov.	kötés 245.—	400 mm
bácskai Usancen Nov.	kötés 245.—	200 mm

Zab

bácskai 64—65.	kötés 167.50,	100 mm
----------------	---------------	--------

Tengeri

bácskai dupl. kassza kínálat	172.50,	kereslet 170
bácskai Zsabalj paritás	kötés 175.—,	200 mm

Buzaliszt

szer. nul. bázis X-XI-XII.	kötés 430.—,	400 mm
----------------------------	--------------	--------

Irányzat: változatlan

Küldje be előfizetését!!

Tisztelettel felkérjük a vidéki, hátra ékban levő előfizetőinket és viszont:írársítóinkat, hogy az egyidejűleg megküldött felszólításunkon jelzett összeget forduló postával utalványozni sziveskedjenek, nehogy a lap további küldését kénytelenek legyünk beszüntetni. Teljes tisztelettel

„Délbácska” kiadóhivatala.

A DUNA VIZÁLLÁSA

Szeptember 16-án reggel	—	—	391
Szeptember 17-én	—	—	376
Szeptember 18-án	—	—	364
Szeptember 19-én	—	—	355
Szeptember 20-án	—	—	345
Szeptember 21-én	—	—	333
Szeptember 22-én	—	—	318
Szeptember 23-án	—	—	302
Szeptember 24-én	—	—	292
Szeptember 25-én	—	—	284
Szeptember 26-án	—	—	280
Szeptember 27-én	—	—	276
Szeptember 28-án	—	—	266
Szeptember 29-én	—	—	264
Szeptember 30-án	—	—	262

Piaci árak szeptember 19-én:

Vágómarha la	—	—	9.—10.50
Borju	—	—	14.—17.—
Sertés	—	—	13.—15.—
Malac 4—6 hetes	—	—	—
Bárány	—	—	11.—13.—
Vágott hal	—	—	20.—25.—
Hal	—	—	15.—20.—
Hal, apró	—	—	10.—14.—
Hizott lud kiló	—	—	17.—18.—
Sovány lud párja	—	—	90.—120.—
Fiatallud párja	—	—	80.—100.—
Kacsa párja	—	—	50.—60.—
Pulyka pár	—	—	85.—100.—
Csirke, rántani való	—	—	35.—45.—
Tojás	—	—	1.—
Muhar széna	—	—	60.—70
Szalma	—	—	—50

Szerkesztésért felel: **TOMÁN SÁNDOR**
 Kiadó: „DÉLBÁCSKA” lapkiadóvállalat

APRÓ HIRDETÉSEK

VILLA, amely 6 szobából, konyhából, mosókonyhából, cselédszobából, élekkamrából, angol klozet, fürdőszobából, házmesteri lakásból, nagy pincéből és a többi szükséges mellékhelyiségből áll, vízvezetékekkel és mély kuttal ellátva, villanyos megálló mellett jutányosan eladó. Megtekinthető naponta d. u. 3-5-ig a háztulajdonosnál, Futoski put 91. 1-3

MOSÓÚST tiszta rézből és ACÉL BOGRÁCSOK, cinezett ÜSTHÁZAK legnagyobb választékban kaphatók MALOČIĆ VASZA rézművesnél Novi Sad, Kisačka ul. 32. 1818-6

RETORTAFASZENET és TŰZIFÁT ajánl Hubert Lajos, a teslici iparművek vezérképviselője Novisad. Postafiók 25. 1-0

Állandó **SOFFÓR** iskola. Beiratkozni lehet naponta Pesenjanski Józsefnél Novisad, Magyar-utca 53. 1610-1-6

Elméleti és gyakorlati oktatást: **HEGEDŰN**, zene- és művészet-történelemben, rajzban és festészetben ad szeptember 1-től Vitaliani Róbert (akademikus) Dunavska ul. 4.

ABLAKŰVEG minden méret és mennyiségben legolcsóbban kapható Andrija Martinkónál, Saffarikova ulica 2, szemben a zsidó templommal. 1831-1-12

Butorozott tiszta szoba csakis uri hölgynek **KIADÓ** Cim a kiadóban. 1-3

Keveset használt összecskukható **VASÁGY** eladó. Petra Zrinjskog 48.

I. Novisadi Dobozgyár
D. BARTH, Petra Zrinjskog 17.

Elsőrendű barna patentlemez és fehér falemez gyári lerakata legolcsóbb napiárakon. Nagyság 70-100, minden erősség és szám állandóan raktáron. **Műfolt bőrkereskedők részére** 25 kg. vásárlásnál már gyári árban kapható. Kérjen árjegyzéket. Mindenfajta füződrót minden számban raktáron. - **Versenyen kívüli árak!**

Ha soffőri vizsgát

rövid idő alatt olcsón és szakszerűen akarja letenni, úgy forduljon

Fellegi Józsefhez

Magyar u. 27. naponta d. u. 6-7-ig. Estélyi tanfolyam tervbe véve.
1824-1-6

Tanulóleányok

varrodába felvétetnek. — Cim: Parnogmlina
1845 ulica 10. 1-3

Egy 14-16 éves

mindenes fiu

felvétetik

I. Novisadi Dobozgyár

Barth Domonkos, Petar Zrinjskog u. 17.
1844-1-3

Varroda áthelyezés!

Ertesitem a t. hölgyközönséget, hogy varrodámat a városháza melletti átjáróház emeletére (Mocko cipésműhely felett) helyeztem át, ahol mindennemű felsőruha és fehérenemű varrását ezentul is legizlésebben és meglepően olcsón vállalom. Továbbra is szíves pártfogást kérek. Tisztelettel
1838 **Vékes Vera.** 1-6

Egy ügyes varrónő

és egy tanulóleány

felvétetik azonnal.

Grobljanska ulica 4. sz.

Egy-két szoba üresen,

vagy butorozva, a centrumban azonnal kiadó. Bővebbet:

Schönberger-fatelep,

Örmény-ut. Telefon 401.

Munkás lányokat

felvesz

Kemikalija, Novisad,

1886 Futoski put 27. 1-1

Naponta friss valódi

KRAJNAI VIRSTLI

kapható

POLLÁK I DRUG cégnél, Novisad

1885 Jevrejska ulica 15. 1-2

Modern berendezésű oxigen gyár

A **Stražilovoi oxigen gyár** teljes üzeme **Karlovciban** megkezdődött. A tartályok megtöltés végett bérmentve oda-küldhetők. Levelezés kizárólag **Lichtschein Márton** Novisad, intézendők. 1881-1

A kik rendkívül kedvező feltételek mellett a könyvvel megakarják tanulni, azok mielőbb jelentkezzenek. Rövid idő alatt teljes kiképzést nyernek. Érdeklődők a „FŐKÖNYVELŐ” címre irjanak, Póstaftók szám 75

818-0

FARKAS és DÜRBECK

könyvnyomdai műintézete
Novisad, Željeznička ulica 30.

VÁLLAL:

Nápilepokot, szépirodalmi műveket, meghívókat, eljegyzési és esketési lapokat, falragaszokat, ügyvédi, közigazgatási, ipari és kereskedelmi nyomtatványokat a legizlésebben és olcsó árakon.

TELEFON: 488. SZÁM.

Kiadó lakás

teljesen új épületben, 3 szoba, konyha, speiz, fürdőszoba és előszobából álló lakás pincével, kiadó. Bővebbet:

Schirschinger Viktornál, Futaki u. 72.

1797-1-3

Borprések, szőlőzuzók, vetőgépek

és az összes mezőgazdasági gépek jutányos áron kaphatók

Zikmund és Tsa

gépgyár és vasöntödéjében, Novisad

Limán. — Telefonszám: 176.
1823-1

A LEGUJABB DIVATU

sparterie formákat nagyban és kicsinyben ajánlok. Bársony és panne kalapok elkészítését, valamint azoknak alakítását elvállalom

JÁNOKY I. DIVATÁRUSNŐ,
Novisad, Laze Kostića 25. (1762-8x)

FOJT kalapfestő-intézet

Női, férfi és gyermekkalapok alakítását vállalja az új formák szerint Festés minden színben Új női és férfi kalapok

Novi Sad, Njegoševa u. 9.

FISCHER VLADIMIR és TÁRSA

NOVISAD

Kralja Petra ulica 23. (az udvarban)
Telefon 364.

„HAFASOLID” harisnyák és keztyűk nagykereskedése és

„KETTENMARKE” (F. Peter's Nachfolger, Wien) gallérgyár gyári lerakata.

Csak nagyban! — Gyári árak!

Stari-Bečej centrumában, a katonai parancsnokság s gimnáziummal szemben 1 jóforgalmu

fűszer- és csemegeüzlet

teljes berendezéssel azonnalra kiadó, esetleg eladó.

Braća Petljanski, Stari-Bečej.

Építésszek figyelmébe!

Áthányó rosták, rabitz szövetek és fonatok, tüskés drót, mindenféle kerítés fonat, díszes kerítések, rácsok, vasszerkezetek, vasablakok a legelőnyösebben

KRAMER TESTVÉREK

sodronyáru és vasszerkezeti gyárában

Novi Sad, Mali Liman, szerezhető be.

Beck János

papirkereskedése és könyvkötészete

NOVI SAD, Futaki ut 94.

Állandó nagy választék képeslap újdonságokban.

Nagy raktár divatos, modern levélpapírokban.

Iskolacikkek, író- és rajzszerkek, képeslap albumok, emlékkönyvek a legolcsóbb árakon.

Béperőre berendezett modern könyvkötészet

A kiváló

Sveti Đorđe barna Sör

kimérését a **Weifert György r. t. i. szerb gőzsörfőzdéje Beograd**, a mai nappal megkezdte. Megrendeléseket a Vojvodina és Szerémség részére felvesz a

Stovarište I. srpske parne pivare,

ĐORĐE WEIFERT A. D. BEOGRAD.

Zastupnici: **Bauer i Krstić, Novisad.**